

MISCELLANEA ARCHAEOLOGICA

Diplomní práce obhájené na katedře prehistorie UJEP v Brně v letech 1961 až 1965

K vědecké činnosti vysokoškolských kateder se přimykají diplomní práce absolvujících posluchačů, jakkoliv svou tematikou mnohdy vybočují z rámce jejich vědeckého profilu. V oboru prehistorie (archeologie), kde jsou na diplomní práce tradičně kladeny vysoké požadavky, spočívá význam těchto prací především v tom, že shrnují archeologický materiál leckdy i na těch úsecích badatelské činnosti, které dosud nemohly být z různých důvodů pokryty tištěnými monografickými pracemi. Proto se také stávají diplomní práce, uložené v knihovně katedry, předmětem studia širšího okruhu vědeckých pracovníků.

Názvy diplomních prací, které byly předloženy a obhájeny na katedře prehistorie v letech 1956–1960, byly uvedeny ve zprávách o činnosti katedry (Ústavu pro prehistorii) ve starších číslech tohoto časopisu (SPFFBU E 1 1956, 184; E 2 1957, 171; E 4 1959, 97; E 6 1961, 223).

V dalším pětiletí, v letech 1961 až 1965, bylo na katedře prehistorie předloženo a obhájeno celkem 14 diplomních prací, jejichž seznam je uveden odděleně podle jednotlivých let.

V roce 1961:

Snášil Robert, Staromoravské kovářství. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, CSc.

Spilková Jana, Velkomoravský šperk (k jeho původu a datování). Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. V. Hrubý, CSc.

Sevčíková Doubravka, Lid s keramikou vypíchanou na Moravě. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, CSc.

V roce 1962:

Křepelková Jitka, Počátky zděné architektury u Slovanů. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, CSc.

V roce 1963:

Souhopová Věra, Sídliště z doby laténské na Moravě. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, CSc.

Tytlč Zdeněk, Hradiště u Slovanů a jejich fortifikační systém. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, CSc.

Wojnar Karel, Nástin dějin české archeologie od prvních vědeckých syntéz k počátkům marxistického pojetí a pěstování čs. archeologie (1900–1948). Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent dr. K. Tihelka, CSc.

V roce 1964:

Furmánek Václav, Bronzová industrie středodunajské mohylové kultury na Moravě. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent dr. K. Tihelka, CSc.

Goš Vladimír, Slovanské osídlení Moravy do VIII. století. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. J. Poulik, DrSc.

Grepl Emanuel, Gravettien na Moravě. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent dr. J. Bárta.

Pieta Karol, Príspevok k otázke púchovskej kultúry na severnom Slovensku. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. A. Točík, CSc.

V roce 1965:

Hoferková Jiřina, Středohradistní venkovská sídlště na Moravě. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent doc. dr. V. Hrubý, ČSe.

Hrabovská Květa, K ekonomické problematice slovanských hradíšť. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent prom. hist. B. Dostál, ČSe.

Tribula Jaroslav, Studny a čerpání vody u Slovanů v raném středověku. Vedoucí dipl. práce prof. dr. F. Kalousek, oponent prom. hist. B. Dostál, ČSe.

R. M. Pernička

Katheder für Prähistorie an der J.-E.-Purkyně-Universität zu Brno — Diplomarbeiten 1961 bis 1965

In den Jahren 1961 bis 1965 wurden im ganzen 14 unter der Leitung des Professors PhDr. F. Kalousek entstandenen Diplomarbeiten vorgelegt und verteidigt. Die Namen der Autoren und ihrer Arbeiten sind in einzelnen Jahren folgende:

1961: SNÁŠTL Robert (Alt-mährisches Schmiedehandwerk), SPILKOVÁ Jana (Der großmährische Schmuck — zu seiner Herkunft und Datierungsfragen), SEVČÍKOVÁ Doubravka (Die Stiehbaukeramik in Mähren).

1962: KRÉPELKOVÁ Jitka (Die Anfänge der Steinbauarchitektur bei Slawen), TYLČ Zdeněk (Die slawischen Burgwälle und ihr Fortifikationssystem), WOJNAR Karel (Der Umriss der Geschichte der tschechischen Archäologie seit den ersten wissenschaftlichen Synthesen bis zu den Anfängen der marxistischen Auffassung und Entwicklung der tschechoslowakischen Archäologie; 1900 bis 1948).

1964: FURMÁNEK Václav (Die bronze Industrie der sudetodanubischen Hügelgräberkultur in Mähren), GOŠ Vladimír (Die slawische Besiedlung Mährens bis zum 8. Jahrhundert), GREPL Emanuel (Gravetten in Mähren), PIETA Karol (Beiträge zu Fragen der Púchov-Kultur in der nördlichen Slowakei).

1965: HOFERKOVÁ Jiřina (Die mittelburgwallzeitlichen ländlichen Siedlungen in Mähren), HRABOVSKÁ Květa (Zur ökonomischen Problematik der slawischen Burgwälle), TRIBULA Jaroslav (Die Brunnen und das Wasserschöpfen bei Slawen im frühen Mittelalter).

Alle Diplomarbeiten sind an der genannten Katheder, wo sie auch zugänglich sind, aufbewahrt.

Další halštatský objekt z Podivína (okr. Břeclav)

Roku 1961 provedli členové studentského vědeckého kroužku při katedře prehistorie záchranný výzkum ve šterkovně u Podivína (srov. SPFFBU E 8, 1963, 130 n.; k lokalizaci polohy srov. též M. R. Pernička, SPFFBU E 7, 1962, 83, obr. 2); zachránili tu část sídelního objektu (obj. č. 1), který poskytl důležitý materiál starobvlé horákovské kultury. Na místě se nalézalo větší halštatské sídlště, jak svědčí i další sídelní objekt (č. 2), který byl zničen nedaleko prvního a z něhož se mi podařilo zachránit na podzim 1961 značné množství typického keramického materiálu (obr. 1); půdorys tohoto objektu však jsem již zjistit nemohl.

Materiál z objektu č. 2 představuje keramiku vyspělé horákovské kultury (2. stupeň, tj. HC-D). Vyskytly se především misky se zalomeným hrdlem s vnitřní vleštovanou výzdobou (č. 14, 15), mísa se silně zaoblenými stěnami a vnitřní rastrovanou výzdobou (č. 16), dále misky se zataženým okrajem, často s vnitřní radiální vtuhanou výzdobou (č. 1—5) a řada soudkovitých a hrncovitých tvarů (č. 6—8, 11, 13). Pozornosti zasluží též velká část talířovitě misky s vnitřní fazetací okraje (č. 17), což je v této době již archaismus, a pak část stěny velké amfory (osudí) se šikmými tránsněmi provedenými ozubeným kolečkem (č. 12). — Jako celek se tato keramika zřetelně odlišuje od inventáře objektu č. 1 (srov. SPFFBU E 8, 1963, obr. 9, 10), v němž bylo možno pozorovat na keramice silně tradice podolské kultury a slezského vlivu.

V. Podborský

Weiteres Siedlungsobjekt aus der Hallstattzeit aus Podivín (Kr. Břeclav — Lundenburg). Der Autor publiziert eine Auswahl der Keramik (Abb. Nr. 1) aus dem zerstörten Siedlungsobjekte (Nr. 2) aus der Schottgrube in Podivín. Erstes Objekt auf dieser Lokalität wurde durch die Studenten der Vorgeschichte der J. E. Purkyně-Universität (SPFFBU E 8, 1963, 130 ff.) erforscht. Die Keramik aus den beiden Objekten stellt typische Formen der Horákovcer Kultur vor.

Některé pozapomenuté moravské nálezy vztahující se k době římské

Při pozornosti, kterou moravští archeologové tradičně věnovali všem nálezům a nalezištům, se jen zřídka mohlo stát, že by některý nález upadl do zapomenutí. Nicméně lze se přesvědčit o tom, že je v našich muzejních sbírkách ještě dosti památek hmotné kultury, které v odborné literatuře buď ještě vůbec nebyly zveřejněny, nebo alespoň nebyly po-